

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov www.stankovany.sk/zvesti

Škola má ambíciu stať sa Zelenou školou

Školský rok 2020/2021 je pre pedagógov, rodičov aj deti naozaj náročný. Pandémia koronavírusu spôsobila zrušenie mnohých vzdelávacích, športových či kultúrno-spoločenských aktivít.

Všetkým nám chýbala možnosť vystúpiť s kultúrnym programom pre mamičky, starých rodičov alebo si prevziať sladký balíček od Mikuláša. Pomaly zabúdame ako vyzerá detský úsmev a cez rúško sa deti smejú iba očami. Podanie rúk a obja-

ných prázdnin. Vzdelávali sa zážitkovou formou, opakovali si učivo a snažili sa dobehnúť to, čo zameškali. Po opätovnom nástupe do školy sme sa zapojili do viacerých výtvarných súťaží a žiaci si zmerali svoje schopnosti aj v prednese poézie a prózy v súťaži Hviezdoslavov Kubín. Našou najväčšou prioritou je však v tomto komplikovanom školskom roku získať titul Zelená škola. Do programu Zelená škola sme sa zapojili už v školskom roku

2017/2018 a 2018/2019. Koordinátorka programu Monika Kubalová vypracovala environmentálny akčný plán (EAP), ktorý nám kancelária Zelené školy (Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica – Zvolen) schválila a my sme splnili všetky plánované aktivity. Pracovali sme v prioritnej téme Zeleň a ochrana prírody. V školskom roku 2020/2021 sme sa

rozhodli vrátiť k našim environmentálnym aktivitám a po splnení všetkých úloh EAP požiadať o záverečné hodnotenie školy a získanie oficiálneho titulu Zelená škola (certifikát a vlajka). Členovia kolégia Zelené školy (žiaci) vypracovali

audit školy, aby sme zistili aktuálny stav školy a jej vplyv na životné prostredie. Na základe auditu koordinátorka M. Kubalová vypracovala nový EAP, ktorý nám bol v decembri schválený a už nám nič nebránilo pustiť sa do plnenia našich odvážnych cieľov. Hlavným cieľom našej školy je vybudovať Záhradu, ktorá učí a v ktorej sa dá učiť.

Na školskom dvore pribudli nové záhony kvetov, úžitkové kríky, lavičky, kompostér, zberná nádoba na dažďovú vodu, pocitový chodník, informačná tabuľa, smerovník kopcov a pohorí, drevený xylofón, drevený záhon na bylinky a na hranie s drevenými kockami. V altánku je sklenené terárium s mŕtvym drevom na pozorovanie procesu jeho rozkladu. Onedlho pribudnú ďalšie lavičky, vyvýšený záhon na pesto-

vanie zeleniny, náučný chodník a drevený prístrešok nad bicykle. Nič z tohto by nevzniklo bez ochotného a zručného pána školníka I. Straku, zanietenej p. vychovávateľky (koordinátorky), p. riaditeľky a samozrejme šikovných detí. Plánov máme veľa, chutí tiež. Snáď nám už nič neprekazí splniť si svoj cieľ o získaní titulu Zelená škola. Čo nám, ale občas chýba? Niekoľko párov šikovných rúk z radov rodičov, ktoré by nám pomohli vybudovať ďalšie skvelé veci pre naše deti.

Vo štvrtok, 18. marca 2021, sme požiadali kanceláriu Zelené školy Živica o záverečné hodnotenie našej školy. Držte nám palce, aby na našej škole viala zelená zástava, ktorá je symbolom vzdelávania k zodpovednosti voči prírode a životu.

text: **Monika Kubalová**

tie už takmer nie je možné. Naopak samozrejmosťou sa stalo meranie teploty, dezinfekcia rúk a množstvo potvrdení. Život sa však nezastavil a v našej škole to aj napriek všetkým obmedzeniam naozaj žije. Deti navštevovali školu aj počas jar-

Redakcia Stankovských zvestí Vám praje pokojné prežitie veľkonočných sviatkov

Buďme opatrní!

Už vyše roka celý svet bojuje s týmto neviditeľným nepriateľom, ktorý nám prevrátil život doslova naruby. Vírus, ktorý na obrázku pôsobí tak fotogenicky a aj nevinne je momentálne našim nepriateľom č.1. Denne pribúda stále viac infikovaných a aj úmrtí. Zavreli sa školy, reštaurácie, divadlá, kostoly, predajne, športoviská, atď. Mnohí sú v domácej karanténe. Toľko reštrikcií nebolo ani počas 2.svetovej vojny. Mobilita obyvateľstva je obmedzená, spoločenský život doslova zhasol. Ešteže môžeme chodiť aspoň do prírody a našťastie väčšina aj do práce. Aj keď veľa obchodníkov, živnostníkov, majiteľov reštaurácií a mnoho ďalších stojí na pokraji krachu.

Aj napriek úsiliu vedeckých kapacít o jeho skrotenie, koronavírus nielenže odoláva, ale získava svojou mutáciou na sile. Je infekčnejší a tým aj nebezpečnejší. A na Slovensku sa mu začalo dariť viac ako je zdravé. A čo je najsmutnejšie, pribúda mŕtvych. Situácia je naozaj vážna, netreba to podceňovať, dotýka sa to každého z nás! Tí čo zažili COVID na vlastnej koži by vedeli rozprávať.

Východiskom z tohto je na prvom mieste disciplína nás všetkých pri dodržiavaní všetkých opatrení spojená so zdravým rozumom. Svetlom na konci tunela je určite vakciná-

cia, ktorá už prebieha, ale dopyt je zatiaľ väčší ako ponuka. Výrobcovia vakcín nestíhajú.

Očkovanie proti COVIDU musíme brať ako fakt. Tak ako sme očkovaní proti osýpkam, TBC, týfusu či iným vírusovým ochoreniam. Tu alternatíva zatiaľ neexistuje.

V boji so súčasnou pandémiou si musíme uvedomiť, že vírusy tu boli, sú a aj budú. Boli tu od začiatku života na našej planéte a budú tu určite dlhšie ako pán tvorstva – človek. História prináša svedectvá o epidémiách moru, cholery, čierneho kašľa, šarapatila tu španielska chrípka, v Afrike neustále bojujú s maláriou, ebolou, celý svet bojuje s AIDS, je tu sezónna chrípka, vtáčia chrípka, žltáčka atď.

Inými slovami povedané, je tu dennodenný zápas človeka s týmto nepriateľom. Stojí to obrovské úsilie, čo pociťujeme dnes na vlastnej koži, ale stojí to aj obrovské obete.

Netreba na to zabúdať. História nás však tiež učí, že ľudia dokázali prekonať všetky takéto prekážky a všetci veríme, že prekonáme aj túto. Aj keď to bude bolieť viac ako sme dúfali na jej začiatku!

A preto, buďme opatrní, lebo vírus si nevyberá!

text: Pavol Škuta

Obsah čo nájdete v Stankovských zvestiach

Oznamy 3

Deň učiteľov 3

História železnice v našej obci 4

Chov psov v obci 5

Povodne v Stankovanoch 7

Veľká noc na dedine 8

Stankovany na fotografiách 8

História železnice v našej obci s.4

Chov psov v obci s.5

Stankovany na fotografiách s.8

Redakcia

Stankovské zvesti
Obecné noviny pre Stankovany
a Rojkov

www.stankovany.sk/zvesti
štvrtročník - šírený bezplatne
Číslo 1, ročník XIV.,
marec 2021
náklad: 400 ks
EV 3939/09
ISSN 1339-1984

Vydavateľ:
Obecný úrad Stankovany
Stankovany 133, 034 92,
IČO: 00 315 761

Stankovské zvesti

šéfredaktorka:
Mgr. Stanislava Bruk
zástupca šéfredaktorky:
Ing. Adam Bruk

redakcia: Mgr. Miroslava Ivanová
Polohová, JUDr. Peter Malcho, Mgr.
Pavol Škuta, Ing. Katarína Tatárová
grafická úprava a sazba textu:
Ing. Adam Bruk
spolupracovali: Ing. Slávka
Belková
tlačiareň: Vrabel, Dolný Kubín
kontakt na redakciu:
stankovskezvesti@gmail.com

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje
právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie.

UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA: 20.05.2021

Prosíme autorov textov, aby tento termín dodržali

Spoločenská kronika

Narodili sa:

Linda Malchová (21.12.2020)

Úmrtia:

Jozef Malcho (43 r.)

Helena Štúrová (74 r.)

Anna Holdošová (78 r.)

Stanislav Kuliba (57 r.)

Emil Šimo (85 r.)

Božena Straková (70 r.)

Margita Mádelová (76 r.)

Ján Lasák (50 r.)

Anna Lysá (87 r.)

Jozef Klenec (78 r.)

Oznamy

Nový Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Obec Stankovany pripravuje nový Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Stankovany a boli by sme radi aby obsahoval aj námety od občanov a návštevníkov obce. Preto Vás chceme požiadať o vyplnenie dotazníka, v ktorom môžete uviesť ako si predstavujete ďalší rozvoj našej dedinky, ako aj problémy. Dotazník nájdete na internetovej stránke obce.

Voľný pohyb psov v obci

Vážení občania, v poslednom období sa čoraz častejšie stáva,

že sa po obci Stankovany voľne pohybujú psy. Majiteľ psa sa dopustí priestupku, ak nezabráni voľnému pohybu psa, okrem priestorov na to určených. Za uvedený priestupok môže obec uložiť pokutu až do výšky 156 eur. Obec tiež môže dať podnet na preskúmanie takýchto situácií príslušným orgánom veterinárnej správy. Držiteľ zvieratá je povinný zabezpečiť opatrenia na zabránenie úniku zvieratá, jeho neplánovaného rozmnožovania a nežiaduceho

rozmnožovania. Ak tak neurobí, dopúšťa sa tým priestupku. Za uvedený priestupok môže orgán veterinárnej správy uložiť fyzickým osobám pokutu od 400 do 1000 eur.

Technické služby

Technické služby Ružomberok oznamujú občanom, že počas letného vykurovacieho obdobia sa tuhá komunálny odpad bude vyvážať každý párny týždeň v piatok. Prípadná zmena odvozu bude včas oznámená!

Tento rok sme si Deň učiteľov pripomenuli v zložitých podmienkach

Aj keď Svetový deň učiteľov vyhlásila v roku 1994 organizácia UNESCO na 5. októbra, na Slovensku i v Českej republike si Deň učiteľov pripomíname 28. marca. Je to deň narodenia Jána Amosa Komenského, ktorý je považovaný aj za učiteľa národov. Svojím dielom, názormi a pedagogickou činnosťou sa zaradil medzi najvýznamnejšie osobnosti svetovej pedagogiky.

Tento rok si Deň učiteľov pripomíname v mimoriadne zložitých podmienkach. Školy sú zatvorené, deti sa stretávajú so svojimi učiteľmi a spolužiakmi len cez obrazovky počítačov. Táto situácia kladie výrazne väčšie nároky nielen na učiteľov, žiakov, ale aj na rodičov. Všetci si tak

intenzívnejšie uvedomujeme, aká je práca učiteľov dôležitá a často nedocenená. Byť učiteľom nie je povolanie, ale poslaním. Poslaním sprevádzať žiaka na ceste poznania, získavania vedomostí, kreovaním osobnosti a prípravy na život.

Deň učiteľov si pripomíname len raz do roka, no pani učiteľku, či pána učiteľa nosíme v srdci celý život. Učiteľské po-

volanie je nesmierne dôležité a zároveň náročné a preto veríme, že raz ho naša spoločnosť dokáže doceniť, tak ako si zasluži.

Starosta spolu s hlavnou kontrolórkou obce poďakovali aj učiteľkám ZŠ s MŠ v Stankovanoch za ich prácu a potešili ich malým darčekom.

text: redakcia SZ

S úsmevom to ide ľahšie...

Idú deti do školy v prírode a učiteľka sa ich pýta:

"Viete ako sa volá prvý jarý kvietok?"

Deti nevedia a tak im učiteľka povie, že biela prvosenka. Keď sa vrátia do školy, učiteľka sa ich pýta:

"Viete ako sa volá prvý jarý kvietok?"

Dežko sapríhlási a povie: "Biela podprsenka!"

Prečo sa blondínky tešia na Veľkú noc?

Lebo nešibe len im.

Otec volá synovi:

"Počúvaj ma synu. S mamou nejako nežijeme dobre, tak sme sa rozhodli, že sa po štyridsiatich rokoch manželstva rozvedieme. Už to zrejme nemá žiadny zmysel. Prosím ťa, vysvetli to aj tvojej sestre. Ja to nedokážem!"

Syn okamžite volá sestre a nasleduje bojová porada. O hodinu volá späť ocovi:

"Otec, prosím ťa, zatiaľ nič nepodnikajte. Prídeme aj so sestrou na Veľkú noc! Porozprávame sa."

Otec zloží telefón a hovorí manželke:

"Tak deti predsa len prídu na Veľkú noc. Ale čo si vymyslíme na Vianoce?"

"Tak tu za chvíľu máme jar, kedy všetko vylieza zo zeme..."

"Juj nestraš, však tam mám svokru!"

Prečo dávajú blondínky počítač k radiátoru?

Aby nezamrzal.

Aká je história železnice v našej obci?

Košicko - bohumínska železnica sa na Slovensku stavala za Rakúsko - Uhorska v rokoch 1868-1871. Stavbu schválil rakúsky parlament 26. júna 1866. Tempo výstavby bolo aj na dnešnú dobu obdivuhodne vysoké. V roku 1869 sa začali vykupovať pozemky a v roku 1871 už prišiel do Vrútok prvý vlak. Úsek Žilina-Poprad v dĺžke 138 km bol otvorený 8. decembra 1871.

Cez našu obec smerovala jednokoľajová železnica z východného smeru v trase súčasnej dvojkoľajovej, ale za mostom pri základnej škole odbočovala doľava, poza záhrady na most pri Ferovi Barbušovi, zárezom na most cez potok z Polônk. Ďalej smerovala na západ po pozemkoch na ktorých dnes stoja rodičovský dom Antona Dubovca, syna Antona, Antona Chorváta a Alojza Hellu, cez most pri sv. Jánovi na súčasnú trasu dvojkoľajovej železnice. Do Polônk viedla cesta, ako dnes, poza humnú, popod spomínaný most, chodníkom popri dome Dany Šimovej a doprava do doliny. Jednokoľajku zlikvidovali Nemci na konci 2. svetovej vojny roku 1945, keď ustupovali na západ pred ruskými vojskami. Podvaly zničili tak, že ich pre-rezávali kotúčovou pílou, ktorá bola poháňaná zo špeciálneho zariadenia na koľajach. Prere-

zané podvaly následne trhali obrovským železným hákom. Poškodenú trať možno nájsť na dobovej fotografii.

Zničenú jednokoľajovú trať hneď po vojne opravili. Už 11. apríla 1945 sa začali opravy a prvý vlak prešiel po trati už 29. júna. Šťastie bolo, že Nemci na prosbu Antónie Škutovej, aj keď sa to zdá divné, nezničili mosty pri kaplnke a sv. Jánovi. Vľavo pod Dielom vidno časť rozostavanej dvojkoľajovej železnice. Po opravenej jednokoľajke premávali vlaky v oboch smeroch ako dovtedy.

V rokoch 1948-49 firma Konstruktíva Praha začala stavať dvojkoľajovú železnicu. Súčasne so zárezom pod Polônkou bagrovali aj zárez na potok, ktorý tečie popri kaplnke do Váhu. Počas výkopu potok z doliny odrazili na západ, po súčasnej ceste po úpätí Kopca, pod most pri sv. Jánovi, do Váhu. Zemou z výkopu zavážali Pekárovu jamu. Bola na mieste, kde dnes stojí dom Antona Chorváta a Alojza Hellu. Zem z výkopu vozili aj po úzkokoľajovej železničke, ktorá viedla z miesta výkopu, popod most pri sv. Jánovi, po brehu Váhu, ku Sihoti, kde je dnes ihrisko. Zemou rozširovali breh z dolného až na horný koniec obce. O železničke svedčí fotografia, na ktorej vidno pred kostolom malý motorový rušeň. Na Sihoti zavážali

priekopu popri ceste a smerom do Váhu. Potom si tu športovci vybudovali ihrisko.

Výkop zárezu pod Polônkou neprebíhal takým tempom ako stavba druhej koľaje, ktorá sa už dokončievala z oboch smerov, t.j. od Ľubochne a od Kral'ovian. Nakoľko premávka železnice musela prebiehať nepretržite, vyriešili to nasledovne, niekoľko sto metrov od výkopu z oboch strán boli výhybky, ktoré presmerovali vlaky na trasu opravenej jednokoľajovej trate. Tá rozkopaný zárez obchádzala. Vlaky od Ľubochne boli pri škole presmerované na jednokoľajku a na Močiaroch z jednokoľajky na druhú koľaj.

Vo vykopanom záreze najprv postavili koľaj od juhu a potom druhú od severu. Železničný zvršok pre druhú koľaj mimo zárezu potisli na sever, smerom ku hore. Pôvodná jednokoľajka bola bližšie ku Váhu. Stavbe druhej koľaje padla za obeť maličká kaplnka, tzv. Božia muka, so sochou sv. Jána Nepomuckého. Bola postavená na úpätí Kopca, kúsok poniže mosta. Ku soche viedlo päť schodíkov z kameňov.

Jej podobu môžete vidieť na fotografií. Úpätie Kopca museli odbagrovať až niekoľko metrov, aby sa ku prvej koľaji zmestila aj druhá a na úpätie hory ešte cesta, ktorá vedie z Polônk na Močiare. Myslím, že na mieste dnešnej cesty viedol iba chodník, alebo ani ten, a na Močiare sa chodilo spodnou cestou popri Váhu, ktorá bola postavená pri výstavbe jednokoľajky na konci 19. storočia

Ako chlapec som sa nikdy nezamýšľal nad tým, prečo má lokalita pri sv. Jánovi práve takýto názov. Pochopil som až vtedy, keď som sa dozvedel o jeho soche. Pri výstavbe novej železnice niekto sochu

vzal a odložil do hospodárskej budovy fary. Keď bol v Stan-kovanoch farárom Jozef Rusnák (1971-1987) bola socha zreštaurovaná, pretože mala zlomenú ruku. Zásluhou Vlada Lysého a Gusta Šimu urobili v záhrade kostola podstavec z travertínových skál so strieškou a socha svätého Jána má odvtedy opäť dôstojné miesto. (Sochy svätého Jána Nepomuckého sa stavali na priečeliach domov, križovatkách ciest, vedľa kostolov, v kaplnkách, ale predovšetkým v blízkosti mostov. A preto ho nazvali „mostovým svätým“. Neskôr sa stal ochrancom pred živelnými pohromami a povodňami, preto mu najčastejšie stavali sochy pri potokoch a na mostoch).

Po postavení oboch železničných tratí v záreze jednokoľajku zlikvidovali. Na úseku Kral'ovany - Ľubochňa začali vlaky pravidelne premávať od 1. mája 1949.

Na stavbu dvojkoľajovej železnice ostala v dedine ako pamiatka jedna stavba. Bol to prízemný drevený barak, volali sme ho závodná kuchyňa. Barak bol postavený za Ondrejom Hellom vedľa súčasnej železnice, z druhej strany dnes rastú agáty. Bola to vlastne jedáleň, kde sa stravovali robotníci, pracujúci na výstavbe železnice. V jednej časti mali sklad, kde si odkladali náradie a iné veci. Večer tam chodil strážiť vartáš. Keď prechádzal okolo nášho domu, vždy sa pozdravil, keď sme za teplých letných večerov

sedávali s rodičmi na schodoch. Barak, ktorý sa už začal rozpadávať, nakoniec železnice okolo roku 1960 zlikvidovali. Kuchyňa, v ktorej sa varilo pre robotníkov, bola postavená na hornom konci obce, na pozemku Janigovcov. Jednou z kuchárook bola Vilma Hellová. Tu stáli aj baraky, v ktorých robotníci spávali.

Za pozornosť stojí ako stavba jedno a dvojkolajovej železnice zmenila terén na záhumní. Pred vybudovaním prvej železnice v roku 1871 sa polia a lúky ťahali spod Dielu až po Váh. Pri Váhu boli popri ceste postavené drevenice. Zem z výkopu zárezu od Antona Chorváta po Danu Šimovú použili na stavbu železničného násypu od Dany Šimovej po Jána Urbana. Pri stavbe

dvojkolajovej železnice museli znovu naviezt železničný násyp, od Polônky po Milana Straku. Na stavbu použili zem z výkopu zárezu pod Polônkou. Takto ostala medzi telesami železnice jama, ktorú zasypali zemou z výkopu. Úprava terénu na záhumní je evidentná a najlepšie viditeľná z Polônky. Kým v 20. storočí pomáhala pri

popísaných stavbách už moderná technika, bager a malý rušeň s vagónikmi, možno aj nákladné autá, pri stavbe jednokolajky robotníkom museli stačiť krompáč, lopata, konský povoz a prípadne fúrik. Musela to byť veľmi namáhavá robota.

Ale ako vlastne vznikol polkruhovitý kopec pod Polônkou, medzi Dielom a Kopcom? Vytvoril ho potok, ktorý tečie z doliny Polônka tak, že vyplavoval horninu – skaly, štrk, piesok, hlinu, zem, odnášal dolu kopcom, zarezával sa do podložia a vytvoril dolinu. Celý proces trval možno milióny rokov a prebiehal v čase, keď sa zem vrásnila a formovala prírodnými živlami. Toto je názorný príklad pôsobenia vody na krajinu. Lepšie by to vedel vysvetliť geológ.

Podobne boli vytvorené kopčeky na potokoch pri škole a na Kúte. Sú však o poznanie menšie, v závislosti na spáde potoka.

text: Ján Dubovec

Pár slov pre planétu

V pondelok 22. marca sme si pripomínali Medzinárodný deň vody a jej dôležitosť v našich životoch. Táto vzácna a nenahraditeľná tekutina si zaslúži svoju pozornosť a to najmä v otázke jej spotreby. Zamysleli ste sa niekedy, aká je spotreba vody na bežného človeka na Slovensku? Až neuveriteľných 90 až 130 litrov pitnej vody denne! Toto číslo zahŕňa len bežné činnosti ako sprchovanie, pranie, upratovanie, varenie, umývanie rúk a pitie. Voda je však obsiahnutá aj v ďalších predmetoch našej dennej potreby a spotreby. Využíva na výrobu odevov, potravín a ďalších vecí, ktoré sú našou každodennou súčasťou. Vážme si preto cenné zdroje pitnej vody, ktorú na Slovensku máme, snažme sa o jej šetrenie. Aj takými bežnými činnosťami ako zalievanie záhrady dažďovou vodou, zastavenie kohútika pri čistení zubov alebo tým, že si nebudeme meniť náš šatník každú sezónu. Pre lepšiu predstavu, na výrobu jedných riflí sa spotrebuje až 10 tisíc litrov vody!

text: Miroslava Polohová-Ivanová

Chov psov v obci

Pes je jedno z mála zvierat, ktoré sa naučilo rozumieť neverbálnej a v obmedzenej miere aj verbálnej reči ľudí. Práve to psa stavia do výnimočnej pozície nad ostatnými zvieratami a to do titulu – najlepšieho priateľa človeka.

Jeho domestikáciou a cieľnou plemenitbou, zameranou na zvýraznenie, či potlačenie jeho niektorých vlastností tak, aby pes mohol čo najlepšie slúžiť človeku, človek zároveň prebral aj morálnu zodpovednosť za jeho ďalší osud.

Chov psov upravuje celý rad právnych predpisov, ktoré každý vlastník psa je povinný dodržiavať, preto by sa psy nemali bez pána sami tulať po obci. Túlavým zvieratom je zviera, ktoré sa bez kontroly jeho vlastníka alebo držiteľa pohybuje

po verejnom priestranstve a ktorého vlastník alebo držiteľ nie je známy v čase jeho pohybu po verejnom priestranstve. Zákon síce obci ukladá povinnosť zabezpečiť odchyt túlavých zvierat na území obce a ich umiestnenie do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá no s tým, že odchyt nemôže vykonávať starosta, alebo hociktorý zamestnanec obce. Obec musí uzatvoriť zmluvu s osobou schválenou na odchyt túlavých zvierat, to je s osobou, ktorá je odborne vyškolená na odchyt túlavých zvierat. Takouto osobou môže byť len veterinárny lekár, alebo aj iná fyzická osoba, ktorá absolvovala školenie na Inštitúte vzdelávania veterinárnych lekárov a úspešne vykonala skúšku na záver školenia.

Naša obec má zazmluvneného veterinárneho lekára na odchyt túlavých zvierat. Ale s obcou nechce žiadny útulok uzatvoriť zmluvu na odobratie a úschovu odchyteneho túlavého zvieraťa. Takéto zariadenie je najbližšie v Ružomberku, potom v Martine a v Žiline. Zriaďovateľom útulku v Ružomberku je mesto Ružomberok. Sú síce ochotní zobrať v prípade, že majú voľné miesta aj zvieratá z iných obcí, no v prípade, že voľné miesta nemajú, obec je povinná túlavé zviera, ktoré bolo odchytene na jej území umiestniť vo vlastnom takomto zariadení. Vytvárať útulok a karanténnu stanicu len pre jednu obec je nákladné a nie je v reálnych možnostiach obce zabezpečiť prevádzku takéhoto zariadenia v súlade so všetkými po-

žiadavkami, ktoré vyplývajú z príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov. Čo má obec spraviť, keď náhodou odchyť túlavé zviera a práve v tom čase, nebude voľné miesto v útulku v Ružomberku? Odpoveď okresného hygienika znela, keď beriete za psov dane, ste povinní si zariadiť vlastné útulky na obciach. Ak by obec chcela prevádzkovať útulok pre túlavé zvieratá, je povinná zaregistrovať každé odchytené zviera do registra odchytených túlavých zvierat a tiež uzatvoriť zmluvu s osobou schválenou a odborne spôsobilou na odchyt.

Zákonodarca rozoznáva ešte aj prípad takzvaného nálezu živého zvieraťa. Keď nálezca nájde živé zviera, môže odovzdať túlavé zviera priamo karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá. Karanténna stanica alebo útulok je v tomto prípade povinný o prevzatí zvieraťa upovedomiť obec, na území ktorej bolo zviera nájdené a zaregistrovať túlavé zviera do registra odchytených túlavých zvierat najneskôr nasledujúci deň po jeho prevzatí. S účinnosťou od 31. októbra 2019 vznikol nový právny inštitút podľa ktorého prechádza vlastníctvo zvieraťa na obec, na území ktorej bolo zviera nájdené, ak sa vlastník odchyteného túlavého zvieraťa neprihlási a zviera do troch

mesiacov odo dňa umiestnenia do karanténnej stanice neprevzme. Obec môže vlastníctvo takéhoto zvieraťa bezodplatne previesť na karanténnu stanicu, alebo útulok pre zvieratá.

Ak nálezca odovzdá nájdené zviera priamo obci, obec je povinná prevziať túlavé zviera nájdené na území obce od nálezcu a umiestniť ho v karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá. Obec je povinná v takomto prípade zabezpečiť starostlivosť o túlavé zviera od

okamihu jeho prevzatia a po tom, ako nadobudne vlastníctvo k zvieraťu podľa odseku 17, môže ho aj bezodplatne previesť na útulok pre zvieratá. Čo však v takom prípade, keď bude útulok v Ružomberku plný? Kam s ním?

Pohryzenie psom

Vodiť psa mimo chovného priestoru môže len osoba,

ktorá je fyzicky a psychicky spôsobilá a schopná ho ovládať v každej situácii, pričom je povinná predchádzať tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá. Za psa vždy zodpovedá držiteľ psa, alebo osoba, ktorá psa vedie alebo nad psom vykonáva dohľad. Viesť psa nemôže človek pod vplyvom alkoholu.

Majiteľ psa sa dopustí priestupku, ak neohlási svoje meno a priezvisko a adresu trvalého pobytu svoje a držiteľa psa osobe, ktorú pes pohrýzol, nezabráni útoku psa na človeka alebo zviera alebo nezabráni inému spôsobu ich ohrozovania psom, neohlási, že pes pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v krajnej núdzi alebo v nutnej obrane. Za tieto priestupky možno uložiť pokutu do 165 eur.

V prípade, keď pes ujde z dvora, unikne majiteľovi

priestupku a orgán veterinárnej správy mu uloží pokutu od 400 eur do 1000 eur.

Aký je to nebezpečný pes?

Nebezpečným psom je každý pes, ktorý pohrýzol alebo poranil človeka bez toho, aby bol sám napadnutý, alebo vyprovokovaný, ak sa nepoužil v nutnej obrane, alebo v krajnej núdzi. Pri tejto kategórii psov je teda potrebné konštatovať, že ak nejakého psa označíme ako nebezpečného, nie je to dané jeho príslušnosťou k určitému plemenu, ale je to dané tým, že sa už ako nebezpečný prejavil, pretože pohrýzol človeka bez toho, aby bol sám napadnutý alebo vyprovokovaný.

Obce a mestá sú povinné viesť evidenciu psov, do ktorej sa okrem iného zapisujú aj údaje o tom, či pes niekedy pohrýzol človeka. V prípade, že ak sa táto skutočnosť preukáže je potrebné, aby obec evidovala takéhoto psa vo svojej evidencii ako nebezpečného psa. Skutočnosť, že ide o nebezpečného psa však nestačí uvádzať len v evidencii psov príslušnej obce, ale táto skutočnosť musí byť vedená aj na známke konkrétneho psa, ktorou držiteľ preukazuje totožnosť psa. Obec si teda musí ustriehnuť to, aby v súlade s evidenciou na evidenčnej známke bolo okrem evidenčného čísla psa, názvu obce, kde je pes evidovaný, aj údaj o tom, že pes je nebezpečným psom. Nebezpečný pes musí mať na verejnom priestranstve nasadený náhubok (pes, ktorý nemá status nebezpečného psa, nemusí mať

náhubok, iba vodítko), môže byť vedený len osobou, ktorá je plne spôsobilá na právne úkony, to je osobou staršou ako 18 rokov, duševne zdravou a nesmie byť pod vplyvom alkoholu.

text: Vladimír Urban

Vedeli ste o Stankovanoch, že...

...našu obec často trápili povodne? Školská kronika uvádza, že najhoršia a najväčšia povodeň zasiahla Stankovany v roku 1813. V dňoch od 25. do 27. augusta sa voda z Váhu rozliala takmer po celej obci. V niektorých úsekoch

siahala aj do výšky jedného metra. Budova starej školy bola zaplavená až po okná! Na jej fasáde zanechala stopu v podobe špinavej čiary, ktorá bola viditeľná ešte niekoľko rokov. Povodeň zničila aj veľkú časť úrody a ľudia tak

pili Stankovany viac-krát. Napríklad v lete roku 1958. Zaplavované boli domy, pivnice, maštale, polia i lúky. Situácia sa začala zlepšovať až po upravení koryta Váhu a regulácii toku rieky.

Krtkova torta

Nostalgická torta, pôvodom z Nemecka, ktorá sa podávala ako narodeninová dobrota. No zamilujú si ju nie len deti ale aj dospelí. Samozrejme sa dá pripraviť veľmi rýchlo zo zmesi v krabičke ale ten domáci sa nedá s kupovanou instantnou zmesou porovnať. A pri tom nezaberie o moc viac času.

Budeme potrebovať:

- 4ks vajce
- 100g krupicový cukor
- 125g zmäknuté maslo
- 150g polohrubá múka
- 3PL kakao
- 1 prášok do pečiva

Náplň:

- cca 4 banány/jahody
- 250ml smotana na šľahanie
- 250g mäkký tvaroh
- 2ks vanilkový cukor
- 250g mascarpone/ricotta/
- kyslá smotana
- 60g horká čokoláda

Pripravíme si formu s priemerom 20 cm (ak je forma väčšia, navýšime dávku surovín alebo sa uspokojíme s nižšou tortou), vystelíme papierom na pečenie, a rúru predhrejeme na 180°C. Žĺtky oddelíme od bielok a vyšľaháme ich s cukrom do hustej peny (aspoň 8 minút), potom do žĺtkovej peny zašľaháme po malých kúskoch maslo. Biela vyšľaháme dotuha. K žĺtkovej zmesi pridáme preosiadu múku, s kypriacim práškom a kakaom. Zamiešame a do tejto zmesi nakoniec pridáme vyšľahané bielka a už len jem-

ne zamiešame. Cesto nalejeme rovnomerne do formy, a pečieme približne 25-30 minút.

Pre prípravu krému je veľmi dôležité aby boli suroviny vychladené na rovnakú teplotu. Ak použijeme mascarpone alebo ricottu vyšľaháme ich spoločne so šľahačkou a cukrom (doslaďiť môžeme podľa vlastnej chuti). Ak použijeme kyslú smotanu, najprv vyšľaháme šľahačku, a potom do nej už len primiešame kyslú smotanu. Do tejto zmesi pridáme tvaroh a nastrúhame čokoládu.

Korpus po upečení necháme vychladnúť. Po vychladnutí korpus vydlabeme, dávame pozor aby sme neporušili jeho dno. Vydlabanú časť rozdrobíme na malé kúsočky a odložíme bokom. Na dno korpusu poukladáme banány alebo môžeme použiť jahody. Na ne navrstvíme pripravený krém - snažíme sa vytvoriť tvar kužeľa. Nakoniec tortu posypeme kúsočkami korpusu a jemne zatlačíme aby držali. Necháme vychladiť aspoň 4 hodiny, najlepšie však cez noc.

text a foto: Dominika Božeková

ostali bez patričných zásob potravín. Veľká voda narobila šarapatu aj v susednej Lubochni, Hubovej a v miestnej časti Rojkov. V Rojkove voda brala nielen drevené, ale i murované domy. Vysoká hladila rieky Váh začala ustupovať až okolo 30. augusta. Okrem uvedenej povodne, veľká hladina vody a rozliate koryto Váhu potrá-

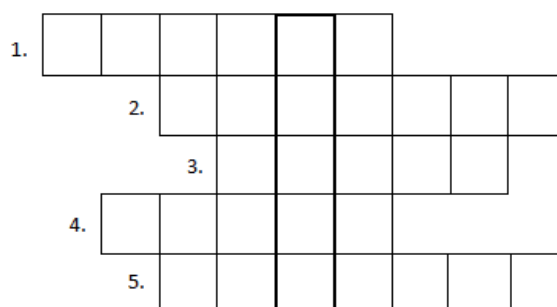
text: Miroslava Polohová-Ivanová

Tajnička pre šikovných

Na Veľkú noc:

"Teta, tie vajíčka sa ti asi nejako zrazili, nie?"

"Kdeže vajíčka, tie zdraželi," vysvetľuje teta, "to sú zafarbené ... (dokončenie v tajničke)."

1. Meniny 4.4.

2. Jeden zo symbolov Veľkej noci.

3. Apoštol, ktorý tri krát zaprel Ježiša.

4. Sviatok nekvasených chlebov v Biblii?

5. Meniny 17.9.

Správne znenie tajničky posielajte spolu s Vaším menom a adresou na: stankovskezvesti@gmail.com. Vyžrebovaný výherca získa od potravín Karas poukaz v hodnote 10€.

Správne odpovede posielajte do 20. mája. Výherca bude uverejnený v budúcom čísle.

Výherca z minulého čísla - Barbora Kachútová
Srdečne gratulujeme!

Veľká noc na dedine

Kedysi mala svoje osobitné čaro. Sprievody mládenčov sa striedali v domoch mladých dievok, aby ich vykúpali a získali zato svoju odmenu. Spev mládenčov a pišťanie dievok sa niesli celou dedinou počas veľkonočného pondelka.

Veľkonočné sviatky však zahŕňajú širší komplex slávností a obyčají, cirkevných aj svetských. Naši predkovia si Veľkú Noc pripomínali ako veľký kresťanský sviatok, ktorý pripomínal udalosti spájané s ukrižovaním Ježiša Krista. Veľkou Nocou sa končil štyridsaťdňový pôst. Kvetnou nedeľou sa začínal tzv. veľkonočné obdobie, v ktorom sa realizovali praktiky spájané s poľnohospodárstvom a zabezpečením blaha pre gazdov-

stvo. Významnú úlohu zohrávala zeleň, voda, oheň či vajíčka. V období od Zeleného štvrtka do Bielej soboty, ľudia dbali aj na zdravie. Pred svitaním sa chodili očisťovať ku potokom, brodili sa kone či varili typické jedlá z mäsa, vajíčok, kapusty i sladké koláče z kysnutého cesta. Počas tohto obdobia boli zaviazané kostolné zvony, preto sa vykonával hluč rapkáčmi na zaháňanie zlých síl. Počas veľkonočnej nedele bolo zaužívané svätenie jedál v kostoloch. Aj v našich končinách bolo zvykom oblievanie vodou počas predpoludnia Veľkonočného pondelka. Išlo o ochranné, očistné, plodonosné i liečebné úkony. Skupiny mládenčov chodili od domu k domu, kde boli mladé dievky a ušetrili im

poriadnu oblievačku ľadovou vodou z potokov, čo malo privodiť zdravie, krásu a vitalitu mladých dievok. V hanbe ostali tie dievky, ktoré dvere zatvárali alebo sa im vody ušlo len minimálne. Nasledujúci rok ich mali sprevádzať rôzne choroby

a neduhy. Dievčatá chlapcov obdarovali ručne ozdobenými kraslicami a pohostili sladkými dobrotami.

**text: Miroslava Polohová
Ivanová**

Stankovany na fotografiách

foto: redakcia SZ